

Тема 7

Облік фінансових інвестицій та консолідована фінансова звітність

Облік фінансових інвестицій та консолідована фінансова звітність

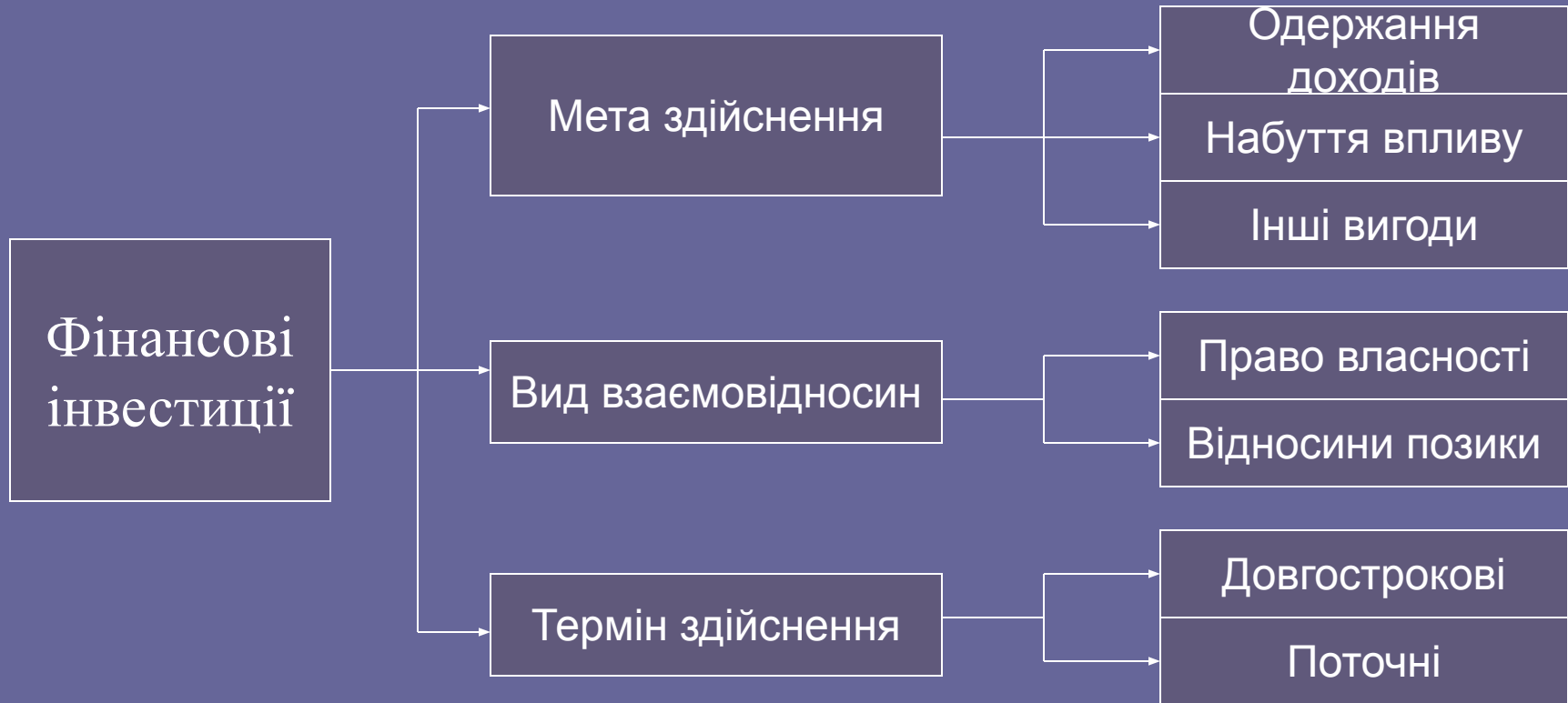
1. Види фінансових вкладень, їх характеристика
2. Облік короткострокових фінансових інвестицій.
3. Облік довгострокових інвестицій у боргові зобов'язання (облігації).
4. Облік довгострокових інвестицій у акції.
5. Методика і техніка складання консолідованої фінансової звітності.

1. Види фінансових вкладень, їх характеристика

Фінансові інвестиції – це активи, які утримуються підприємством з метою:

- одержання доходів у вигляді дивідендів, відсотків від їх володіння тощо;
- набуття вигідних відносин з іншими підприємствами або контролю над їх діяльністю;
- майбутніх вигод від зростання вартості здійснених інвестицій.

Класифікація фінансових інвестицій

Складові собівартості придбаних інвестицій

- **За грошові кошти:** ціна придбання, комісійні винагороди, податки, збори та інші витрати на придбання
- **В обмін на цінні папери власної емісії:** справедлива вартість переданих ЦП
- **В обмін на інші активи:** справедлива вартість переданого активу

2. Облік короткострокових фінансових інвестицій

2.1. Облік поточних інвестицій в акції.

Приклад 1. Корпорація “Мастер” придбала 1.02.2007 р. у корпорації “Маргарита” 1,000 простих акцій за £30 кожна. Брокерські витрати - £500. За придбаними акціями корпорація “Мастер” одержує дивіденди у розмірі £2 з кожної акції. 30.09.2007 р. корпорація “Воланд” продала усі раніше придбані акції за: а) £35,000;
б) £28,000.

2.1. Облік поточних інвестицій в акції.

Фактична собівартість придбаних акцій =

$(1,000 \times \text{£}30) + \text{£}500 = \text{£}30,500.$

Бухгалтерський запис 01.02.2007:

Дт Поточні фінансові інвестиції	30,500	
Кт Грошові кошти		30,500

Одержання дивідендів за акціями = $1,000 \times \text{£} 2 = \text{£} 2,000$

Дт Грошові кошти	2,000	
Кт Фінансові доходи (дивіденди)		2,000

або

Дт Дивіденди до одержання	2,000	
Кт Фінансові доходи (дивіденди)		2,000

2.1. Облік поточних інвестицій в акції.

Реалізація поточних інвестицій в акції 30.09.2007:

$$A) 35,000 - 30,500 = 4,500$$

Бухгалтерський запис:

Дт Грошові кошти	35,000
Кт Поточні фінансові інвестиції (акції)	30,500
Кт Прибутки від реалізації акцій	4,500

$$B) 28,000 - 30,500 = - 2,500$$

Бухгалтерський запис:

Дт Грошові кошти	28,000
Дт Збитки від реалізації акцій	2,500
Кт Поточні фінансові інвестиції (акції)	30,500

2.2. Облік поточних інвестицій в облігації

Приклад 2. Корпорація “Атлантида” придбала у корпорації “Лідія” 01.01.2007 р. 50 облігацій за £1,000 кожна за умови 12% річних. Брокерські витрати – £1,000. Корпорація “Лідія” платить відсотки кожні півроку, тобто 01.07 і 01.01 наступного року. Припустимо, корпорація 01.09.2007 р. реалізувала всі придбані облігації за ціною, що склалася на ринку, тобто за £52,000.

2.2. Облік поточних інвестицій в облігації

01.01.07.

Придбання облігацій за фактичною собівартістю:

Дт Поточні фінансові інвестиції (облігації)	51,000
Кт Грошові кошти	51,000

01.07.07

Надходження відсотків з облігацій за перше півріччя:

$50,000 \times 12\% \times \frac{1}{2} = \text{£ } 3,000$

Дт Грошові кошти	3,000
------------------	-------

або Дт Доходи за відсотками до одержання

Кт Фінансові доходи (доходи за відсотками)	3,000
--	-------

2.2. Облік поточних інвестицій в облігації

При реалізації необхідно відобразити не тільки ціну реалізації, а й доходи у вигляді відсотків з останньої дати їх одержання до дати реалізації. У нашому прикладі це дохід за 2 місяці:

$$\text{Дохід} = 50,000 \times 12\% \times 2/12 = 1,000.$$

Ці доходи за відсотками одержить вже покупець, тому він оплачує цю суму продавцеві понад ціну реалізації.

1.09.2007:

Дт Грошові кошти	53,000
Кт Поточні фінансові інвестиції (облігації)	51,000
Кт Фінансові доходи (відсотки за облігаціями)	1,000
Кт Прибутки від реалізації облігацій	1,000

Оцінка поточних фінансових інвестицій у Фінансовій звітності на дату балансу

На дату балансу ЦП оцінюються за:

- 1) нижчою з двох оцінок: собівартістю або ринковою вартістю (консервативний підхід, який визнає нереалізовані збитки, але не визнає нереалізованих прибутків);
- 2) справедливою вартістю.

Консервативний підхід

Приклад 3. На 31.12.06 р. корпорація “Альфа” мала такий портфель ЦП:

ЦП	ПВ	РВ
“Бета” (1,000 акцій)	70,000	60,000
“Гама” (500 акцій)	30,000	32,000
Всього	100,000	92,000

Оскільки поточна ринкова вартість портфелю на 8,000 менше, ніж первісна вартість, то робиться коригуючий запис:

Дт Нереалізований збиток від поточних інвестицій 8,000

Кт Зменшення ринкової вартості поточних ЦП 8,000

Або

Дт Нереалізований збиток від поточних інвестицій 8,000

Кт Резерв на знецінення акцій 8,000

Відображення у балансі

Поточні активи:

Поточні інвестиції за нижчою вартістю.....92,000
(вартість придбання – 100,000)

Або

Поточні активи:

Поточні фінансові інвестиції (акції).....100,000
Резерв на знецінення акцій(8,000)
Чиста реалізаційна вартість92,000

Альтернативний підхід (за справедливою вартістю)

Відхилення справедливої вартості ФІ від їх балансової вартості визнають як інші фінансові доходи або інші фінансові витрати:

1) у разі збільшення балансової вартості ФІ :

Дт Поточні фінансові інвестиції (акції)

Кт Інші фінансові доходи

2) У разі зменшення балансової вартості ФІ:

Дт Інші фінансові витрати

Кт Поточні фінансові інвестиції (акції)

3. Облік довгострокових інвестицій у боргові зобов'язання (облігації)

Характеристика облігацій:

- Характеризуються відносини позики;
- Мають встановлену ставку відсотків;
- Особи, які тримають облігації, не мають право голосу;
- Ринкова ціна облігації коливається обернено пропорційно змінам в ринковій ставці процентів – якщо ринкова ставка процентів підвищується, ціна облігації падає;
- На дату придбання інвестиції в облігації оцінюються за методом собівартості, надбавка (премія) чи знижка (дисконт) на інвестицію в облігації на окремому рахунку не записується;
- На дату балансу довгострокові інвестиції в облігації оцінюються за амортизованою вартістю

Методи амортизації дисконту/премії

- **Прямолінійний метод (альтернативний)**

Сума амортизації = Загальна сума амортизації дисконту/премії :
Загальна кількість платіжних періодів

- **Метод ефективної ставки відсотку**

1) У разі придбання інвестиції з дисконтом

ЕСВ = (Річний дохід за фіксованою ставкою відсотка + (Сума дисконту : Кількість років утримання інвестиції)) :

((Собівартість фінансової інвестиції + Вартість погашення фінансової інвестиції) : 2)

2) У разі придбання інвестиції з премією:

ЕСВ = (Річний дохід за фіксованою ставкою відсотка - (Сума дисконту : Кількість років утримання інвестиції)) :

((Собівартість фінансової інвестиції + Вартість погашення фінансової інвестиції) : 2)

Метод ефективної ставки відсотку

Дохід за відсотками звітного періоду = Вартість інвестиції на початок платіжного періоду x ЕСВ

Сума амортизації дисконту/премії за звітний період = ЕСВ – Фіксована СВ

Перевага методу ЕСВ – точне визначення доходу звітного періоду за відсотками та балансової вартості інвестиції на кінець звітного періоду

Облік інвестицій в довгострокові облигації

Приклад 4. 01.01.06 р. компанія “Ремі” придбала 8-% облигації на суму £100,000 терміном на 5 років. Виплата відсотків здійснюється щорічно. Послідовність бухгалтерських проведеннь, зроблених компанією “Ремі” протягом 2006 р., показано за трьох різноманітних припущень щодо купівельної вартості, а саме:

- 1) Квота до ціни – 100 (за номіналом);
- 2) Квота до ціни – 96 (придбана з дисконтом)
- 3) Квота до ціни – 104 (придбана з премією)

Облік інвестицій в довгострокові облігації

- Облік інвестицій в облігації, приданих за номінальною вартістю

01.01.06

ДТ

КТ

Відсотки за облігаціями = :

01.07.06

ДТ

КТ

Облік інвестицій в довгострокові облигації

31.12.06

Регулюючий запис:

Дт

Кт

01.01.07

Отримання відсотків за облигаціями:

Дт

Кт

Через 5 років:

Дт

Кт

Кт

Облік інвестицій в довгострокові облигації

- Облік інвестицій в облигації, приданих з дисконтом

Фактична собівартість інвестиції £ 96,000:

01.01.06

Дт

Кт

Дисконт – додаткові фінансові доходи для інвестора, амортизація дисконту здійснюється одночасно з нарахуванням відсотку та збільшенням балансової вартості інвестиції

Облік інвестицій в довгострокові облигації

Прямолінійний метод амортизації дисконту:

Сума амортизації дисконту за рік =

Сума відсотків за платіжний рік =

31.12.2006

Дт

Дт

Кт

На дату балансу (31.12.2006) :

Довгострокові фінансові інвестиції =

Через 5 років:

Дт

Кт

Облік інвестицій в довгострокові облигації

- Метод ефективної ставки відсотки

ЕСВ =

Розрахунок амортизації дисконту за інвестиціями в облигації, £

Дата	Фіксована ставка відсотка	Сума відсотка за ефективною ставкою (гр. 5 x 8,98%)	Сума амортизації дисконту (гр. 3 – гр. 2)	Амортизована собівартість інвестиції (гр. 5 + гр. 4)
01.01.06				96,000
31.12.06	8,000			
	8,000			
	8,000	8,737	737	98,034
	8,000	8,803	803	98,837
	8,000	9,162	1,162	100,000
	40,000		4,000	x

Облік інвестицій в довгострокові облігації

31.12.2006

Отримання доходів та амортизація дисконту за облігаціями:

Дт

Дт

Кт

Облік інвестицій в довгострокові облігації

- Облік інвестицій в облігації, приданих з премією

Фактична собівартість інвестиції £ 104,000:

01.01.06

Дт

Кт

Премія – зменшує фінансові доходи для інвестора, амортизація премії здійснюється одночасно з нарахуванням відсотку та зменшенням балансової вартості інвестиції

Облік інвестицій в довгострокові облигації

Прямолінійний метод амортизації премії:

Сума амортизації премії за рік =

Сума відсотків за платіжний рік =

31.12.2006

Дт

Кт

Кт

На дату балансу (31.12.2006) :

Довгострокові фінансові інвестиції =

Через 5 років:

Дт

Кт

ЕСВ =